

2026-01-29
S2026/00145**Socialdepartementet**Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag till Socialstyrelsen om undernäring bland äldre

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen i uppdrag att kartlägga prevalensen av undernäring bland äldre samt kartlägga de hälsoekonomiska kostnaderna för undernäring bland äldre personer. Myndigheten ska inom ramen för uppdraget identifiera och kvantifiera de direkta och indirekta kostnaderna kopplade till undernäring bland äldre i Sverige. Myndigheten ska även ta fram en rapport med sammanställda data och kunskap om orsakerna till undernäring bland äldre samt ge förslag på åtgärder som kan förebygga förekomsten av undernäring.

Socialstyrelsen ska när uppdraget utförs ha dialog med kommuner och regioner, Folkhälsomyndigheten, Livsmedelsverket samt övriga relevanta aktörer. Myndigheten ska även inhämta kunskap och erfarenheter från Livsmedelsakademins projekt om Nollvisionen för undernäring hos äldre.

Socialstyrelsen ska senast den 28 januari 2027 lämna en skriftlig delredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet). Socialstyrelsen ska senast före utgången av december månad 2027 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Redovisningen av uppdraget ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

För uppdraget får Socialstyrelsen under 2026 använda högst 2 000 000 kronor som ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2026 uppförda anslaget 4:5 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldreområdet, anslagsposten 11 Utvecklingsmedel – Socialstyrelsen.

Ärendet

Regeringens utgångspunkt är att ingen äldre ska behöva drabbas av undernäring.

Livsmedelsverket har fått i uppdrag att sammanställa och sprida kunskap om mat och måltiders betydelse för att motverka ohälsa hos äldre personer (S2024/01012).

Undernäring är ett stort folkhälsoproblem som framför allt drabbar äldre personer. Statistiken kring undernäring på nationell nivå är bristfällig trots enhetliga kliniska kriterier för att diagnostisera undernäring, och föreskrifter om riskbedömning av äldre.

Undersökningar från andra länder visar att de hälsoekonomiska kostnaderna för undernäring är stora. Kostnader för undernäring är framför allt kopplade till högre sjukvårds- och omsorgsbehov då undernärda patienter ofta löper större risker för olika komplikationer när de är sjuka, inklusive längre vårdtider. Patienter som är undernärda löper dessutom större risk för att drabbas av fallolyckor och trycksår. Tidig identifiering av undernäring möjliggör insättandet av kostnadseffektiva preventiva åtgärder.

I Sverige finns inga aktuella uppskattningar av de hälsoekonomiska kostnaderna för undernäring. Det saknas pålitliga data som ger en tydlig bild av problemets omfattning och var kostnader för undernäringen uppstår. För att göra beräkningar av de hälsoekonomiska kostnaderna för undernäring krävs data över förekomsten av undernäring i populationen och kostnadsuppgifter kopplade till undernäring inom olika områden.

Närmare om uppdraget

Syftet med uppdraget är att skapa förutsättningar för ett fortsatt arbete med att minska förekomsten av undernäring och förbättra hälsan för äldre personer samt bidra till minskade samhällskostnader. Uppdragets resultat ska kunna utgöra ett underlag för framtida åtgärder för att motverka och förebygga undernäring bland äldre i Sverige på lokal, regional och nationell nivå.

I den del av uppdraget som handlar om att ta fram en rapport med sammanställda data, ska det framgå hur olika faktorer kan samverka och leda till att personer drabbas av undernäring. Kartläggningen ska utmynna i

förslag på rekommenderade åtgärder att vidta på lokal och regional, nationell nivå för att minska förekomsten av undernäring för äldre personer.

Regeringen beräknar att totalt 2 000 000 kronor kommer att avsättas för uppdraget för 2027 under förutsättning att riksdagen anvisat medel för det aktuella anslaget.

På regeringens vägnar

Anna Tenje

Johanna Strindlöv

Kopia till

Finansdepartementet, BA, K
Folkhälsomyndigheten
Livsmedelsverket
Samordningen
Socialdepartementet, SL